



## รายงานฉบับสมบูรณ์

สัญญารับทุนเลขที่ ..... ห001/2568 ..... ปีที่ 2  
ลงวันที่ ..... 31 มีนาคม 2568 .....

หน่วยบริการวิชาการ วิชายุทธศาสตร์สู่জন  
คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน

โครงการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนบริการวิชาการและนวัตกรรม  
มหาวิทยาลัยทักษิณ

## สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	2
สรุปการดำเนินงานหน่วยบริการวิชาการ.....	2
บทที่ 1 บทนำ.....	4
1. หลักการและที่มาของการดำเนินงาน.....	4
2. วัตถุประสงค์.....	5
3. องค์ความรู้/ เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่ถ่ายทอด.....	5
3.1 การผลิตและใช้ประโยชน์จากแผนแบบ BCG.....	5
3.2 การผลิตเยื่อกระดาษขึ้นรูปจากเปลือกส้ตอ.....	5
3.3 การผลิตเมล็ดพันธุ์และผงผักเพื่อสุขภาพ.....	5
3.4 นวัตกรรมการใช้ประโยชน์จากเหยียงใบใหญ่เพื่อสร้างรายได้.....	6
3.5 กระบวนการดำเนินงานและการจัดทำแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน.....	6
3.6 การจัดการความรู้ (Knowledge Management).....	6
3.7 เทคนิคเครื่องมือการบริการวิชาการในเชิงพื้นที่.....	6
3.8 อื่น ๆ.....	7
4. พื้นที่ดำเนินการ/ บริบท.....	7
4.1 ประวัติความเป็นมาของพื้นที่.....	7
4.2 สภาพทั่วไป.....	7
4.3 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน.....	8
4.4 สภาพทางเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ).....	8
4.5 สถานที่สำคัญในชุมชน.....	8
4.6 ประเพณีและวัฒนธรรม.....	8
บทที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	12
กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการ วิชายุทธศาสตร์สู่จัน ปีที่ 2.....	12
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน.....	14
3.1 ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ.....	14
3.2 ความเชื่อมโยงกิจกรรม ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ และผลกระทบของโครงการ.....	15
3.2 วิเคราะห์ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Triple Bottom Line Impact).....	16
บทที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน.....	19
ภาคผนวก ก.....	40
ภาคผนวก ข.....	163
ภาคผนวก ค.....	178
ภาคผนวก ง.....	186
ภาคผนวก จ.....	216
ภาคผนวก ฉ.....	225
ภาคผนวก ช.....	229

## บทสรุปผู้บริหาร

### สรุปการดำเนินงานหน่วยบริการวิชาการ

หน่วยบริการวิชาการ “วิชาายุทธเกษตรสู่จัน” ดำเนินภารกิจในฐานะกลไกสำคัญของมหาวิทยาลัยในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรสมัยใหม่สู่ชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดพัทลุงอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้การบริหารงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันท์ โครงการระยะปีที่ 2 (1 เมษายน 2568 – 31 มีนาคม 2569) มุ่งเน้นการขยายผลจากระยะเริ่มต้นสู่การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกร การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ผลการดำเนินงานสะท้อนความสำเร็จที่โดดเด่นในเชิงประสิทธิผลของโครงการ โดยสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้แก่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่จำนวน 789 คน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 700 คน (112.7%) และสามารถพัฒนาสินค้าและบริการที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้ครบตามเป้าหมาย 4 รายการ (100%) ได้แก่ วัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง ผลิตภัณฑ์สไลด์โรลจากผักเหลียง เมล็ดพันธุ์และผลิตภัณฑ์ผักผองจากพืชท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์จากเยื่อกระดาษหรือผ้าทอจากวัสดุธรรมชาติ นวัตกรรมเหล่านี้สะท้อนแนวคิด BCG Economy (Bio-Circular-Green Economy) ที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้กับชุมชน

การวิเคราะห์โครงสร้างผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า ร้อยละ 71 เป็นสตรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจครัวเรือนและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มนี้จึงส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ โครงการยังขยายฐานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปยัง กลุ่มเยาวชน นักเรียน และนักศึกษาต่างชาติจาก University of Putra Malaysia (UPM) ซึ่งสะท้อนศักยภาพของหน่วยงานในการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากระดับท้องถิ่นสู่ระดับสากล

ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากร โครงการมีความโดดเด่นในการระดมทุนและบูรณาการความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน โดยสามารถบริหารงบประมาณรวม 830,000 บาท จากแหล่งทุนภายนอกหลายภาคส่วน ได้แก่ บพท., วช., กองทุนฟื้นฟูจังหวัดพัทลุง, สสส. และหน่วยงานท้องถิ่น เมื่อเทียบกับงบประมาณตั้งต้น 150,000 บาท พบว่าสามารถระดมทรัพยากรเพิ่มขึ้นกว่า 5.5 เท่า แสดงถึงความสามารถในการสร้างพลังทวีคูณของทรัพยากร (Strategic Resource Leverage) และความเชื่อมั่นจากหน่วยงานทุนระดับประเทศโดยภาพรวม โครงการบริการวิชาการในปีที่ 2 ประสบความสำเร็จในระดับ เกินเป้าหมาย (Over-achieved KPIs) ทั้งด้านการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย การสร้างนวัตกรรมมูลค่าเพิ่ม และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ บทเรียนสำคัญคือความสำเร็จของการบูรณาการแหล่งทุนหลายภาคส่วน การออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน และการเชื่อมโยงความร่วมมือระดับนานาชาติ

ในระยะต่อไป หน่วยบริการวิชาการควรยกระดับบทบาทจาก ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ สู่การเป็น ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจเกษตรชุมชน (Community Agribusiness Incubation Node) โดยเน้นการพัฒนาโมเดลการตลาด การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตร และการพัฒนาพื้นที่จังหวัดพัทลุงให้เป็น ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านเกษตรระดับนานาชาติ (International Knowledge Exchange Hub) ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของชุมชนและสร้างความมั่งคั่งที่ยั่งยืนในระยะยาว

ผลตอบแทนทางสังคมจากการบริการวิชาการของหน่วยวิชาายุทธเกษตรสู่จัน หน่วยบริการวิชาการ “วิชาายุทธเกษตรสู่จัน” ได้ดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเกษตรสู่

ชุมชนจำนวน 17 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมรวม 789 คน ครอบคลุมเกษตรกร เยาวชน และประชาชนในจังหวัดพัทลุง ผลการดำเนินงานช่วยยกระดับศักยภาพเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากทรัพยากรท้องถิ่น เช่น การใช้แทนแดงเป็นวัสดุเพาะกล้า การแปรรูปผักเหลียง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การประเมินผลกระทบทางสังคมพบว่า โครงการสามารถสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีผลประโยชน์สุทธิสะสมในระยะเวลา 5 ปีประมาณ 1.36 ล้านบาท จากงบประมาณดำเนินโครงการ 830,000 บาท คิดเป็นค่า Social Return on Investment (SROI) เท่ากับ 1 : 1.64 สะท้อนว่า ทุกการลงทุน 1 บาท สามารถสร้างผลตอบแทนทางสังคมกลับคืนสู่ชุมชนได้ประมาณ 1.64 บาท ผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาพื้นที่และการสร้างคุณค่าทางสังคมในระยะยาว



## บทที่ 1 บทนำ

### 1. หลักการและที่มาของการดำเนินงาน

จากสภาวะสงครามระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้ราคาปุ๋ยเคมีในท้องตลาดมีราคาเพิ่มสูงขึ้น จากเดิมราคาเฉลี่ยกระสอบละ 800 บาท (50 กิโลกรัมต่อกระสอบ) เพิ่มสูงขึ้นเป็นราคาเฉลี่ยกระสอบละ 1,600 บาท และมีแนวโน้มคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นอีกในอนาคต จึงส่งผลให้การผลิตสินค้าเกษตรทุกประเภทมีต้นทุนการผลิตด้านการจัดการธาตุอาหารเพิ่มสูงขึ้น แต่ราคาขายของสินค้าเกษตรที่จำเป็นสำหรับการบริโภคยังคงราคาเท่าเดิม จึงจำเป็นต้องปรับแผนการจัดการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่จะมาช่วยลดต้นทุนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น ประกอบกับส่งเสริมแนวคิดการจัดการการกระบวนการผลิตที่นอกจากจะเพิ่มมูลค่าแล้วต้องเพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วยโดยใช้ฐานทรัพยากรในชุมชน และความเป็นอัตลักษณ์ของพืชท้องถิ่นต่อยอดและพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตรร่วมด้วย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและช่วยลดของเสียให้เป็นศูนย์ (Zero defect) ในชุมชนอย่างยั่งยืน (ภาพที่ 1)

ดังนั้นจึงจัดตั้งหน่วยบริการวิชาการวิชาายุทธเกษตรสู่จนเพื่อขับเคลื่อนชุมชนให้พ้นจากความยากจนโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกระดูกสันหลังของชาติที่จะต้องพัฒนาศักยภาพการผลิตเพื่อแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตรในตลาดโลกต่อไป



ภาพที่ 1 กิจกรรมการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่การแก้ปัญหาความยากจนตลอดห่วงโซ่การผลิต

## 2. วัตถุประสงค์

- 5.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานราก โดยชุมชนหรือเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการทำธุรกิจตั้งแต่การผลิต การบริโภค และการจำหน่าย และคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ของตนเอง
- 5.2 ชุมชนและเกษตรกรสามารถบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เทคนิคการทำเกษตรแบบเดิมให้เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมได้
- 5.3 ชุมชนหรือเกษตรกรได้รับความรู้เรื่องเศรษฐกิจ BCG และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง
- 5.4 เพื่อถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการขาดทุนด้านการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรในห่วงโซ่การผลิต
- 5.5 ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าและคุณค่าต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

## 3. องค์ความรู้/ เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่ถ่ายทอด

### 3.1 การผลิตและใช้ประโยชน์จากແหนแดงแบบ BCG

การเพาะเลี้ยงແหนแดง (*Azolla* spp.) ในระบบ BCG Economy เน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยແหนแดงมีคุณสมบัติพิเศษในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี และช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน (กรมพัฒนาที่ดิน, 2565) นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์น้ำ อาหารปลุ่สัตว์ และต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวมวลเพื่อพลังงานสะอาด (Nguyen and Xuan, 2021)

### 3.2 การผลิตเยื่อกระดาษขึ้นรูปจากเปลือกสะตอ

เปลือกสะตอเป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีปริมาณมาก หากไม่ได้ใช้ประโยชน์มักถูกทิ้งหรือเผา ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การถ่ายทอดเทคโนโลยีแปรรูปเปลือกสะตอให้เป็นเยื่อกระดาษขึ้นรูปโดยใช้กรรมวิธีเคมีและกึ่งกล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) สามารถพัฒนาเป็นบรรจุภัณฑ์ชีวภาพ เช่น กล่องบรรจุอาหาร ถ้วยใส่ของ และวัสดุทดแทนพลาสติก ซึ่งช่วยลดการใช้ทรัพยากรปิโตรเลียมและสร้างรายได้เสริมแก่เกษตรกร (Singh and Satya, 2018)

### 3.3 การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจและผงผักเพื่อสุขภาพ

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ เช่น ผักพื้นบ้านและสมุนไพร จำเป็นต้องควบคุมคุณภาพด้านความบริสุทธิ์และอัตราการงอก โดยมีมาตรฐานจากกรมวิชาการเกษตร (2564) เป็นเกณฑ์อ้างอิง นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผักอบแห้งและผงผักโดยใช้เครื่องอบแห้งที่ควบคุมอุณหภูมิและความชื้น เพื่อคงคุณค่าทางโภชนาการ เช่น วิตามินและสารต้านอนุมูลอิสระ (WHO, 2020) ผลิตภัณฑ์ที่ได้สามารถนำไปพัฒนาเป็นอาหารสุขภาพ เครื่องดื่มสมุนไพร หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

### 3.4 นวัตกรรมการใช้ประโยชน์จากเหลียงใบใหญ่เพื่อสร้างรายได้

ผักเหลียงใบใหญ่ (Gnetum gnemon var. tenerum) เป็นผักพื้นบ้านที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง โดยเฉพาะโปรตีนและกรดอะมิโนจำเป็น (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2566) การถ่ายทอดนวัตกรรมประกอบด้วยการพัฒนา “ผักเหลียงอบกรอบ” เครื่องดื่มผงเหลียง และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เช่น ผงโปรตีนจากเหลียง ซึ่งช่วยสร้างเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน และเป็นแนวทางการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

### 3.5 กระบวนการดำเนินงานและการจัดทำแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน

การดำเนินงานบริการวิชาการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Approach) โดยเริ่มจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน เกษตรกร และผู้ประกอบการท้องถิ่น ผ่านวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) (Chambers, 1994) ผลการสำรวจถูกนำมาวิเคราะห์และใช้เป็นข้อมูลออกแบบกิจกรรม เช่น 1) การสาธิตการเพาะเลี้ยงเห็ดในระบบ BCG 2) การแปรรูปเปลือกสะตอเป็นเยื่อกระดาษชีวภาพ 3) การผลิตเมล็ดพันธุ์และการทำผักเพื่อสุขภาพ และ 4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเหลียงใบใหญ่

นอกจากนี้ยังมีการจัด อบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Training) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทดลองปฏิบัติจริง รวมถึงการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วม (Co-learning) และความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ (Ownership) ซึ่งส่งผลให้การนำไปใช้จริงมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง (Pretty, 1995)

### 3.6 การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

การจัดการความรู้ดำเนินการตามวงจร SECI Model (Socialization, Externalization, Combination, Internalization) (Nonaka & Takeuchi, 1995) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.6.1 การรวบรวมความรู้ (Knowledge Acquisition) ได้จากงานวิจัย มาตรฐานการเกษตรเทคโนโลยีสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การใช้เห็ดเป็นปุ๋ยพืชสด และการแปรรูปพืชพื้นบ้าน (กรมพัฒนาที่ดิน, 2565; กรมวิชาการเกษตร, 2564)

3.6.2 การสังเคราะห์และจัดระบบความรู้ (Knowledge Organization) จัดทำเป็นคู่มือ คู่มือเอกสารออนไลน์ คลิปสาธิตการผลิต เช่น วิธีการผลิตเยื่อกระดาษจากเปลือกสะตอ และการผลิตผักเหลียงอบกรอบ

3.6.3 การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ผ่านกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ (Farmer-to-Farmer Learning) และแพลตฟอร์มออนไลน์

3.6.4 การประยุกต์ใช้ความรู้ (Knowledge Utilization) เกษตรกรและชุมชนนำความรู้ไปปรับใช้จริงในแปลงเกษตรและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการสร้างรายได้และลดต้นทุน

### 3.7 เทคนิคเครื่องมือการบริการวิชาการในเชิงพื้นที่

โครงการบริการวิชาการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่และชุมชน ได้แก่ Participatory Action Research (PAR): การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหา (Kemmis and McTaggart, 2000) ดังต่อไปนี้

3.7.1 Demonstration Plot/Field Day: การจัดแปลงสาธิต เช่น การปลูกหนวดแดงในนาข้าว การทดลองแปรรูปเปลือกสตรอเบอร์รี่เป็นบรรจุภัณฑ์ชีวภาพ เพื่อให้เห็นผลจริง

3.7.2 Workshop and Training: การอบรมเชิงปฏิบัติการให้เกษตรกรและชุมชนได้ฝึกปฏิบัติจริง เช่น การผลิตผงผักเพื่อสุขภาพ

3.7.3 Digital Learning Tools: ใช้สื่อออนไลน์ เช่น วิดีโอสอน เทคนิคการผลิตเอกสาร Infographic เพื่อให้เข้าถึงได้กว้างขวางแม้อินเทอร์เน็ตขาด

3.7.4 Knowledge Sharing Platform: การสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

### 3.8 อื่น ๆ

นอกเหนือจากการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีแล้ว โครงการได้สร้างผลลัพธ์เชิงระบบ ได้แก่:

3.8.1 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

3.8.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ตลาด เช่น การต่อยอดผักเหียงใบใหญ่สู่ผลิตภัณฑ์ OTOP และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชีวภาพจากเปลือกสตรอเบอร์รี่

3.8.3 การติดตามผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการวัด Social Return on Investment (SROI) เพื่อประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนเชิงสังคม (Nicholls et al., 2012)

3.8.4 การสร้างแรงบันดาลใจและต้นแบบการเรียนรู้ เพื่อขยายผลสู่ชุมชนอื่น ๆ และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

## 4. พื้นที่ดำเนินการ/ บริบท

### 4.1 ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองโบราณที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 1,000 ปี โดยมีหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรศรีวิชัย ในอดีตเมืองพัทลุงเป็นเมืองท่าที่มีบทบาทสำคัญในการค้าขายและการติดต่อกับเมืองต่าง ๆ ในคาบสมุทรมลายู ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เมืองพัทลุงมีการย้ายที่ตั้งเมืองหลายครั้งตามสภาพภูมิศาสตร์และความมั่นคงทางการเมือง ก่อนจะมาตั้งอยู่ในพื้นที่ปัจจุบัน จังหวัดพัทลุงยังถือเป็นแหล่งกำเนิดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่สำคัญของภาคใต้ เช่น ศิลปะการแสดงโนรา ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่อย่างเด่นชัด

### 4.2 สภาพทั่วไป

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดสงขลา ตรัง และ นครศรีธรรมราช ลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาทางด้านตะวันตก พื้นที่ราบลุ่มตอนกลาง และพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่บริเวณทะเลน้อยซึ่งเชื่อมต่อกับทะเลสาบสงขลา พื้นที่ทะเลน้อยถือเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (Ramsar Site) เนื่องจากเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ นกน้ำ และพืชพรรณจำนวนมาก สภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน มีฝนตกชุกตลอดปี ส่งผลให้พื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

### 4.3 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

จากข้อมูลสถิติประชากรของจังหวัดพัทลุง พบว่ามีประชากรประมาณ 520,000 คน และมีจำนวนครัวเรือนประมาณ 200,000 ครัวเรือน โดยประชากรส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ชนบทและมีโครงสร้างชุมชนแบบเกษตรกรรม ประชาชนมีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติและเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งเอื้อต่อการรวมกลุ่มของเกษตรกรและการพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจในระดับชุมชน

### 4.4 สภาพทางเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ)

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุงพึ่งพาภาคการเกษตรเป็นหลัก โดยอาชีพสำคัญของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การทำนาข้าว การทำสวนยางพารา การปลูกปาล์มน้ำมัน และการปลูกพืชผักพื้นบ้าน เช่น ผักเหลียง สะตอ และพืชสมุนไพร นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่ทะเลน้อยและทะเลสาบสงขลา รวมถึงการดำเนินกิจกรรมด้านวิสาหกิจชุมชนและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ในช่วงที่ผ่านมา ชุมชนในพื้นที่มีแนวโน้มในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการสร้างผลิตภัณฑ์เกษตรมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

### 4.5 สถานที่สำคัญในชุมชน

จังหวัดพัทลุงมีสถานที่สำคัญที่เป็นศูนย์กลางกิจกรรมของชุมชนในหลายมิติ ทั้งด้านการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ เช่น โรงเรียนวัดปากประ และโรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย พัทลุง วัดและศาสนสถานซึ่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน ตลาดสดและตลาดนัดชุมชนที่เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ศาลาประชาคมและศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมประชุมและการพัฒนาศักยภาพของชุมชน นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำสำคัญ เช่น ทะเลน้อยและทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นทั้งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งประกอบอาชีพของประชาชน รวมถึงสถานพยาบาลในระดับชุมชน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น เขอกทะเล ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง

### 4.6 ประเพณีและวัฒนธรรม

จังหวัดพัทลุงมีประเพณีและวัฒนธรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนภาคใต้และมีความสำคัญต่อการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การแสดงโนรา ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีต้นกำเนิดในพื้นที่จังหวัดพัทลุงและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) นอกจากนี้ยังมีประเพณีลากพระในช่วงเทศกาลออกพรรษา และประเพณีทำบุญเดือนสิบ ซึ่งเป็นประเพณีสำคัญของชาวภาคใต้ในการอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ อีกทั้งยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร เช่น การทำนาแบบดั้งเดิม การใช้พืชสมุนไพร และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

## เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2566). ข้อมูลทะเบียนราษฎร.
- กรมพัฒนาที่ดิน. (2565). คู่มือการใช้ประโยชน์จากแผนผังในการเกษตร. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กรมวิชาการเกษตร. (2564). มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). การพัฒนาเอือกระดาศชีวภาพจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร. รายงานวิจัย.
- สำนักงานสถิติจังหวัดพัทลุง. (2566). รายงานสถิติจังหวัดพัทลุง.
- สำนักงานจังหวัดพัทลุง. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2566–2570.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.). (2566). นวัตกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากพืชพื้นบ้านเพื่อสร้างรายได้. กรุงเทพฯ.
- Chambers, R. (1994). Participatory rural appraisal (PRA): Challenges, potentials and paradigm. *World Development*, 22(10): 1437–1454.
- Kemmis, S., and McTaggart, R. (2000). Participatory action research. In Denzin & Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*.
- Nguyen, T. T., and Xuan, T. D. (2021). Azolla as a green manure for sustainable agriculture. *Agriculture and Natural Resources*, 55(3): 421–430.
- Nicholls, J., Lawlor, E., Neitzert, E., and Goodspeed, T. (2012). A guide to social return on investment. Social Value UK.
- Nonaka, I., and Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company*. Oxford University Press.
- Pretty, J. N. (1995). *Regenerating agriculture: Policies and practice for sustainability and self-reliance*. Earthscan.
- Singh, S., and Satya, S. (2018). Agricultural residues as raw materials for pulp and paper industry: Potentials and challenges. *Journal of Cleaner Production*, 198: 502–520.
- World Health Organization. (2020). *Traditional foods and health promotion*. WHO Regional Publications.

## 5. ระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินงานโครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงานหน่วยบริการวิชาการ จำนวน...12...เดือน/ปี

ระหว่างวันที่...1...เดือน...เมษายน...พ.ศ....2568...ถึง วันที่ 31...เดือน...มีนาคม...พ.ศ....2569...

## 6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หลักสูตร...เกษตรศาสตร์สมัยใหม่...คณะ/หน่วยงาน...คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน.....

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

ชื่อ - นามสกุล ผู้รับผิดชอบหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันทร์

## 7. กลุ่มเป้าหมาย

- 3.1 นักเรียน
- 3.2 นิสิต หรือนักศึกษา
- 3.3 เกษตรกร
- 3.4 กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจชุมชน

## 8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมภายใต้โครงการบริการวิชาการของหน่วย “วิชาเกษตรศาสตร์สู่ชน” คาดว่าจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และเศรษฐกิจท้องถิ่น ดังนี้

### 8.1 ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรม

ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจะได้รับความรู้และทักษะด้านการเกษตรสมัยใหม่ การจัดการผลผลิตทางการเกษตร และการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการผลิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและผู้สนใจในชุมชน

### 8.2 ด้านการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่

ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการผลิต การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางการเกษตร

### 8.3 ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

การฝึกอบรมจะช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมให้มีคุณภาพและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน

### 8.4 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

กิจกรรมฝึกอบรมช่วยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนและการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง

### 8.5 ด้านการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

การถ่ายทอดองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

## 9. งบประมาณในการดำเนินงาน

ได้รับการจัดสรรทุน ปีที่ 2 จำนวน 150,000.00 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

## 10. ตัวชี้วัดเป้าหมายผลผลิต

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายผลผลิต		
			ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1	โครงการบริการวิชาการหรือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคมหรือการเป็นผู้ประกอบการ (TSU 13)	ร้อยละ	20	30	40
2	สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากบริการวิชาการ (TSU 19)	จำนวนผลิตภัณฑ์/บริการ	12	14	15
3	ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ (TSU 20)	จำนวนชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน	5	6	7
4	ความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย (จำนวนโครงการ/ข้อตกลงความร่วมมือ) (TSU 17)	ร้อยละ	50	60	70
5	รายได้จากการบริการวิชาการ ที่ได้รับจากแหล่งภายนอก (TSU 18)	จำนวนเงิน (บาท)	200,000	300,000	400,000
6	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (TSU 19)	คน	500	700	1,000
7	อาจารย์ที่ได้รับรางวัล (TSU 22)	ร้อยละ	25	50	75
8	บุคลากรของมหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยนความรู้สู่ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม (Talent/Academic Mobility Consultation) (ตัวชี้วัดกลุ่ม 2) (TSU15)	ร้อยละ	25	50	75

**บทที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน**
**กิจกรรมที่ดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการ วิชายุทธศาสตร์สู่จัน ปีที่ 2**

ลำดับ	กิจกรรม บริการวิชาการ	วัน เดือน ปี	สถานที่จัด	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้เข้าร่วม (คน)	หน่วยงาน ที่ร่วมจัด
1	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เหลียงไปใหญ่เรียนรู้ให้ครบ จบที่สล็อตโรล”	28-เม.ย.-68	คณะเทคโนโลยีและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	เยาวชน และ ผู้สนใจทั่วไป 40 คน	47	สสส.
2	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก แทนแดงเสริมรายได้”	14-มิ.ย.-68	โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร นักเรียน เยาวชน และ ผู้สนใจทั่วไป 120 คน	145	วช.
3	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก แทนแดงเสริมรายได้”	27-มิ.ย.-68	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 40 คน	39	บพท.
4	อบรมเชิงปฏิบัติการชุดหลักสูตร ได้แก่ 1) การใช้โดรนเพื่อทำแผนที่ และประเมินความอุดม สมบูรณ์ 2) การพัฒนาสายพันธุ์เมล็ดอ่อน 3) ศึกษาการสังเคราะห์แสง และค่าความเขียวใบของใบ ผักเหลียงที่อายุใบต่างกัน	9-ก.ค.-68	คณะเทคโนโลยีและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	นักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ ปีที่ 4 โรงเรียนอุบลรัตน์ นราธิวาสวิทยาราช วิทยาลัย พัทลุง 30 คน	30	
5	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เหลียงไปใหญ่เรียนรู้ให้ครบ จบที่สล็อตโรล”	11-ส.ค.-68	อาคารปฏิบัติการเทคโนโลยี ทางการเกษตร 1 คณะเทคโนโลยีและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	Student from University of Putra Malaysia (UPM) 20 คน	20	บพท.
6	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก แทนแดงเสริมรายได้”	19-ส.ค.-68	โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร นักเรียน เยาวชน และ ผู้สนใจทั่วไป 60 คน	79	วช.
7	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร "เทคนิคการจำแนกความ หลากหลายข้าวพื้นถิ่น"	28-ส.ค.-68	คณะเทคโนโลยีและพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุบลรัตน์ นราธิวาสวิทยาราช วิทยาลัย พัทลุง 30 คน	26	บพท.
8	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เปลี่ยนของเสียเป็นของสวย Make paper”	29-ส.ค.-68	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	นักเรียน นักศึกษา 10 คน	12	บพท.
9	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ”	20-ก.ย.-68	ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านเกาะทัง 59 หมู่ที่ 5 หมู่บ้านเกาะทัง ตำบลนาโหนด อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	นักศึกษา 10 คน	10	บพท.

ลำดับ	กิจกรรม บริการวิชาการ	วัน เดือน ปี	สถานที่จัด	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้เข้าร่วม (คน)	หน่วยงาน ที่ร่วมจัด
10	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอองกิ่งมืออาชีพ”	29-ก.ย.-68	หอประชุม องค์กรักเทือกเขาบรรทัด บ้านคอกเสือ หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 30 คน	22	บพท.
11	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอองกิ่งมืออาชีพ”	5-ต.ค.-68	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 50 คน	47	บพท.
12	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอองกิ่งมืออาชีพ”	15-ต.ค.-68	หอประชุมอาคารเอกราชประสงค์ หมู่ที่ 8 ตำบลชุมพล อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 10 คน	9	บพท.
13	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก ແหนแดงเสริมรายได้”	10-พ.ย.-68	หอประชุมหมู่บ้านท่ายูง หมู่ที่ 5 ตำบลตะพาน อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 15 คน	15	บพท.
14	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เปลี่ยนใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบ ที่สลัดโรล”	6-ม.ค.-69	ที่ทำการแปลงใหญ่ผักเหมียง หมู่ที่ 8 ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 30 คน	31	บพท.
15	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก ແหนแดงเสริมรายได้”	13-ม.ค.-69	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 100 คน	93	บพท.
16	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การบริหารจัดการองค์กร เกษตรกรการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อการจัดทำแผนองค์กร เกษตรกร”	29-ม.ค.-69	โรงแรมชัยคณาธานี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 30 คน	68	กฟก.
17	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การบริหารจัดการข้าวสาริมเล จังหวัดพัทลุง”	12-ก.พ.-69	โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	เกษตรกร 100 คน	96	บพท.

### บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน

#### 1. ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ

จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม โดยดำเนินตามวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานราก โดยชุมชนหรือเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำธุรกิจตั้งแต่การผลิต การบริโภค และการจำหน่าย และคนในชุมชนต้องมีส่วนร่วม และเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ของตนเอง
- 1.2 ชุมชนและเกษตรกรสามารถบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เทคนิคการทำเกษตรแบบเดิมให้เข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบใหม่เพื่อใช้ในการพัฒนาธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมได้
- 1.3 ชุมชนหรือเกษตรกรได้รับความรู้เรื่องเศรษฐกิจ BCG และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง
- 1.4 เพื่อถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการขาดทุนด้านการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรในห่วงโซ่การผลิต
- 1.5 ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าและคุณค่าต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

#### ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น (เชิงพรรณนา)
1. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรสู่ชุมชน	จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้	โครงการได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน <b>18 กิจกรรม</b> ครอบคลุมเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป มีผู้เข้าร่วมรวม <b>789 คน</b> ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและความสนใจของชุมชนต่อองค์ความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่
2. เพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพของเกษตรกรและผู้สนใจด้านการผลิตและการแปรรูป	จำนวนหลักสูตรและกิจกรรมฝึกอบรมที่ดำเนินการ	มีการจัดอบรมในหลายหลักสูตร เช่น การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง การแปรรูปผักเหียง การใช้โดรนทางการเกษตร การจำแนกพันธุ์ข้าวพื้นถิ่น การตองกิ่งพืช และการย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งช่วยเพิ่มทักษะการผลิต การแปรรูป และการจัดการทรัพยากรให้กับผู้เข้าร่วม
3. เพื่อส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรท้องถิ่น	จำนวนผลิตภัณฑ์หรือแนวทางการเพิ่มมูลค่าที่เกิดขึ้น	กิจกรรมอบรมส่งผลให้เกิดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรท้องถิ่น เช่น สลัดโรลจากผักเหียง วัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง ผลิตภัณฑ์จากกระดาษรีไซเคิล และการใช้พืชธรรมชาติในการย้อมผ้า ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเป็นกิจกรรมสร้างรายได้ในชุมชน
4. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ	จำนวนหน่วยงานหรือเครือข่ายที่เข้าร่วม	โครงการได้สร้างความร่วมมือกับหลายหน่วยงาน เช่น โรงเรียนในพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานสนับสนุนทุน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับ นักศึกษาจาก University of Putra Malaysia (UPM) ซึ่งช่วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น (เชิงพรรณนา)
		ขยายเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับพื้นที่และระดับนานาชาติ
5. เพื่อบริหารจัดการทรัพยากร และงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวนงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุน	โครงการสามารถระดมงบประมาณจากหลายแหล่งทุน ได้แก่ บพท., วช., สสส., กองทุนพื้นที่จังหวัดพัทลุง และหน่วยงานการศึกษา รวมงบประมาณ 830,000 บาท ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นของหน่วยงานภายนอกและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการ

จากการดำเนินโครงการพบว่า หน่วยบริการวิชาการสามารถดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 18 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมรวม 789 คน ครอบคลุมกลุ่มเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป กิจกรรมดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้และทักษะด้านการผลิต การแปรรูป และการจัดการทรัพยากรทางการเกษตร รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนี้ โครงการยังสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสามารถระดมงบประมาณสนับสนุนจากหลายแหล่งทุน รวมเป็นเงิน 830,000 บาท ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและศักยภาพของหน่วยบริการวิชาการในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน

## 2. ความเชื่อมโยงกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ

ตารางที่ 2 ความเชื่อมโยงกิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ

กิจกรรมหลักของโครงการ	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)	ผลกระทบ (Impact)
การอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง	เกษตรกรและผู้สนใจได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตวัสดุเพาะกล้า	ผู้เข้าร่วมสามารถนำเทคนิคการใช้แทนแดงไปประยุกต์ใช้ในการผลิตพืชเพื่อลดต้นทุน	เกิดแนวทางการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
การอบรมแปรรูปผักเหียงเป็นผลิตภัณฑ์สไลด์โรล	ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้ด้านการแปรรูปอาหารจากพืชท้องถิ่น	เกษตรกรและชุมชนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักเหียงเพื่อเพิ่มมูลค่า	เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สามารถสร้างรายได้และส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก
การอบรมการใช้โดรนและเทคโนโลยีการเกษตร	นักเรียนและผู้เข้าร่วมมีความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่	เยาวชนมีความเข้าใจและสนใจด้านเกษตรอัจฉริยะมากขึ้น	เกิดการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและบุคลากรเกษตรรุ่นใหม่
การอบรมเทคนิคการจำแนกความหลากหลายข้าวพื้นถิ่น	ผู้เข้าร่วมได้รับองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมข้าวพื้นเมือง	เกษตรกรและเยาวชนมีความตระหนักถึงคุณค่าของพันธุกรรมข้าวพื้นถิ่น	เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืชของท้องถิ่น

กิจกรรมหลักของโครงการ	ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome)	ผลกระทบ (Impact)
การอบรมการย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ	ผู้เข้าร่วมมีความรู้ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตสินค้า	ชุมชนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติ	เกิดการสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น
การอบรมเทคนิคการตอนกิ่งพืช	เกษตรกรได้รับทักษะการขยายพันธุ์พืช	เกษตรกรสามารถขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง	ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มศักยภาพการผลิตในชุมชน
การอบรมการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกรมีความรู้ด้านการบริหารจัดการองค์กร	เกษตรกรสามารถวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนการพัฒนากลุ่มได้	เกิดการพัฒนาองค์กรเกษตรกรที่เข้มแข็งและยั่งยืน
การอบรมการบริหารจัดการข้าวนาปรัง	เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการจัดการระบบนิเวศนาข้าว	เกษตรกรสามารถพัฒนาการผลิตข้าวพื้นถิ่นให้มีคุณภาพ	เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของข้าวพื้นถิ่นและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

จากการดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการจำนวนหลายหลักสูตร ส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรสู่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการผลิต การแปรรูป และการบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การสร้างอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่จังหวัดพัทลุงอย่างยั่งยืน

### 3. วิเคราะห์ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Triple Bottom Line Impact)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Triple Bottom Line Impact)

ประเภทกิจกรรม	จำนวนกิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ผลที่เกิดขึ้น
การอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร (เช่น สลัดโรลจากผักเหลียง)	3 กิจกรรม	เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจ	ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้ด้านการแปรรูปอาหารและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากพืชท้องถิ่น
การอบรมการผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแหนแดง	5 กิจกรรม	เกษตรกร นักเรียน และผู้สนใจ	ผู้เข้าร่วมสามารถนำแหนแดงมาใช้เป็นวัสดุเพาะกล้า ลดต้นทุนการผลิต
การอบรมเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่	1 กิจกรรม	นักเรียนระดับมัธยมศึกษา	เยาวชนได้รับความรู้ด้านโดรนเกษตร การปรับปรุงพันธุ์พืช และการวิเคราะห์การเจริญเติบโตของพืช
การอบรมการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช	1 กิจกรรม	นักเรียน	เกิดการเรียนรู้ด้านความหลากหลายของพันธุ์กรรมข้าวพื้นถิ่น
การอบรมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสร้างผลิตภัณฑ์	2 กิจกรรม	นักเรียน นักศึกษา	เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เช่น กระจาดชรีไซเคิล และการย้อมผ้าธรรมชาติ
การอบรมการขยายพันธุ์พืช (นักตอนกิ่งมีอาชีพ)	3 กิจกรรม	เกษตรกร	เกษตรกรสามารถขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้
การอบรมการบริหารจัดการองค์กรเกษตรกร	1 กิจกรรม	เกษตรกร	เกิดการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร
การอบรมการจัดการข้าวนาปรัง	1 กิจกรรม	เกษตรกร	เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการระบบนิเวศการปลูกข้าว

**ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชุมชนโครงการ**

มิติผลกระทบ	ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ
ด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact)	เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้วัสดุเพาะกล้าจากแหนแดง และการขยายพันธุ์พืชเอง นอกจากนี้ยังเกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทรัพยากรท้องถิ่น เช่น สลัดโรลจากผักเหลียง ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าผลผลิตและสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน
ด้านสังคม (Social Impact)	เกิดการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร เยาวชน และนักศึกษา รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานภายนอก ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน
ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact)	การใช้วัสดุธรรมชาติและทรัพยากรชีวภาพ เช่น แหนแดง และการย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ ช่วยลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน รวมถึงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชพื้นถิ่น เช่น ข้าวพื้นเมือง
ด้านการพัฒนาชุมชน (Community Development)	ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นจากการพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างอาชีพ และการรวมกลุ่มของเกษตรกร ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดพัทลุง

การดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการของโครงการสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวม 789 คน จากกิจกรรมฝึกอบรมจำนวน 18 กิจกรรม ซึ่งครอบคลุมทั้งเกษตรกร เยาวชน นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป กิจกรรมดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทักษะด้านการผลิต การแปรรูป และการบริหารจัดการทางการเกษตร ส่งผลให้เกิดการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การสร้างอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน

**ตารางที่ 5** ตารางสรุปตัวชี้วัดค่าเป้าหมายความสำเร็จของโครงการ (Key Performance Indicators:

Planned vs Actual)

ตัวชี้วัด ความสำเร็จ (KPI)	ค่าเป้าหมาย ตามแผน (Planned)	ผลการ ดำเนินงานจริง (Actual)	ระดับ ความสำเร็จ	คำอธิบายผลการดำเนินงาน
จำนวนผู้ได้รับการ ถ่ายทอดองค์ ความรู้และ เทคโนโลยี	700 คน	789 คน	112.7%	โครงการสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ มากกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยมี ผู้เข้าร่วมจากหลายกลุ่ม ได้แก่ เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
จำนวนกิจกรรม บริการวิชาการที่ ดำเนินการ	15 กิจกรรม	18 กิจกรรม	120%	มีการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ หลายหลักสูตร เช่น การผลิตวัสดุเพาะ กล้าจากเห่นแดง การแปรรูปผักเหลือ การตอนกิ่งพืช และการจัดการข้าวนา รมล
จำนวนผลิตภัณฑ์ หรือแนวทางการ เพิ่มมูลค่า	4 ผลิตภัณฑ์	4 ผลิตภัณฑ์	100%	เกิดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก ทรัพยากรท้องถิ่น เช่น สลัดโรลจากผักเหลือ ยง วัสดุเพาะกล้าจากเห่นแดง ผลิตภัณฑ์ กระดาษจากวัสดุเหลือใช้ และการย้อมผ้า จากวัสดุธรรมชาติ
จำนวนเครือข่าย ความร่วมมือ	3 หน่วยงาน	มากกว่า 5 หน่วยงาน	เกินเป้าหมาย	เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานหลายภาค ส่วน เช่น โรงเรียน หน่วยงานรัฐ กลุ่ม เกษตรกร และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ
งบประมาณ สนับสนุนจาก ภายนอก	150,000 บาท	830,000 บาท	553%	โครงการสามารถระดมทุนจากหลายแหล่ง เช่น บพท. วช. สสส. กองทุนฟื้นฟูจังหวัด พัทลุง และหน่วยงานการศึกษา

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของโครงการ พบว่าโครงการสามารถดำเนินกิจกรรม  
ได้ เกินกว่าเป้าหมายในหลายตัวชี้วัดสำคัญ โดยเฉพาะจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้น  
ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการของชุมชนและความสำเร็จในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่พื้นที่ นอกจากนี้ โครงการยัง  
สามารถระดมทรัพยากรจากแหล่งทุนภายนอกได้มากกว่าที่คาดการณ์ไว้หลายเท่า ส่งผลให้การดำเนินงานมี  
ความต่อเนื่องและสามารถขยายผลกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นยังช่วยส่งเสริมการ  
เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง  
มหาวิทยาลัยและชุมชนอย่างยั่งยืน

## บทที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน

### 1 ผลการดำเนินงาน รอบ 12 เดือน/ปี ในปีี่ 2

#### 1.1 โครงการบริการวิชาการ/กิจกรรม ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคมหรือการเป็นผู้ประกอบการ

ที่	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ประเภท		รูปแบบ	กลุ่มเป้าหมาย (คน)	วัน เดือน ปี / สถานที่จัด	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท)
		นวัตกรรมสังคม	การเป็นผู้ประกอบการ				
1	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลดโรล”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน เยาวชน ผู้สนใจ 47 คน	28 เม.ย. 2568 คณะเทคโนโลยีและ การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	11,800
2	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแห่นแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน เยาวชน เกษตรกร ผู้สนใจ 145 คน	14 มิ.ย. 2568 นาริมเลหลัง โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภ เมือง จังหวัดพัทลุง	15,450
3	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแห่นแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร ผู้สนใจ 39 คน	27 มิ.ย. 2568 ศูนย์เรียนรู้เครือข่าย สินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	5,910
4	โครงการบริการวิชาการ หลักสูตร "1) การใช้โครง เพื่อทำแผนที่และประเมิน ความอุดมสมบูรณ์ 2) การพัฒนาสายพันธุ์เม ลอน 3) ศึกษาการ สังเคราะห์แสงและค่า ความเขียวใบของใบผักเห ลียงที่อายุใบต่างกัน"	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน ม.4 30 คน	9 ก.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและ การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	10,800
5	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลดโรล”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักศึกษา จาก มาเลเซีย (UPM) 20 คน	11 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและ การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	6,400
6	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแห่นแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน เยาวชน เกษตรกร ผู้สนใจ 79 คน	19 ส.ค. 2568 นาริมเลหลัง โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภ เมือง จังหวัดพัทลุง	9,510

ที่	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ประเภท		รูปแบบ	กลุ่มเป้าหมาย (คน)	วัน เดือน ปี / สถานที่จัด	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท)
		นวัตกรรมสังคม	การเป็นผู้ประกอบการ				
7	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแห่นแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน ม.4 26 คน	28 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและ การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	7,600
8	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เปลี่ยนของเสียเป็นของสวย Make paper”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักเรียน นักศึกษา 12 คน	29-ส.ค.-68 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	5,000
9	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	นักศึกษา 10 คน	20-ก.ย.-68 ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้าน เกาะทัง หมู่ที่ 5 หมู่บ้าน เกาะทัง ตำบลนาโหนด อำเภอ เมืองพัทลุง จังหวัด พัทลุง	5,000
10	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอกกิ่งมืออาชีพ”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 22 คน	29-ก.ย.-68 หอประชุม องค์รัก เทือกเขาบรรทัด บ้านคอกเสือ หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	10,000
11	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอกกิ่งมืออาชีพ”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 47 คน	5-ต.ค.-68 ศูนย์เรียนรู้เครือข่าย สินธุ์แพทอง ตำบลลำ สินธุ์ อำเภอศรี นครินทร์ จังหวัดพัทลุง	50,000
12	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตอกกิ่งมืออาชีพ”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 9 คน	15-ต.ค.-68 หอประชุมอาคารเอก นกประสงค์ หมู่ที่ 8 ตำบลชุมพล อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	20,000
13	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแห่นแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 15 คน	10-พ.ย.-68 หอประชุมหมู่บ้านท่า ยุ่ง หมู่ที่ 5 ตำบลตะพาน อำเภอ ศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง	25,000
14	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครอบครัวที่สลัดโรล”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 31 คน	6-ม.ค.-69 ที่ทำการแปลงใหญ่ผัก เหมียง หมู่ที่ 8 ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	20,000

ที่	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ประเภท		รูปแบบ	กลุ่มเป้าหมาย (คน)	วัน เดือน ปี / สถานที่จัด	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท)
		นวัตกรรมสังคม	การเป็นผู้ประกอบการ				
15	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแหนแดงเสริมรายได้”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 93 คน	13-ม.ค.-69 ศูนย์เรียนรู้เครือข่าย สินธุ์พรทอง ตำบลลำ สินธุ์ อำเภอสรี นครินทร์ จังหวัดพัทลุง	89,000
16	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการจัดทำแผนองค์กรเกษตรกร”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 68 คน	29-ม.ค.-69 โรงแรมชัยคณาธานี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	5,000
17	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การบริหารจัดการชาวนาริมเลจังหวัดพัทลุง”	✓	✓	บรรยาย สาธิต และ ปฏิบัติ	เกษตรกร 96 คน	12-ก.พ.-69 โรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำปำ อำเภอ เมือง จังหวัดพัทลุง	80,000

## 1.2 สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากบริการวิชาการ

ที่	ชื่อสินค้าและบริการ	ประเภท		พื้นที่เป้าหมาย	วิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม	สร้างมูลค่าได้ร้อยละ
		สินค้า	บริการ			
1	สลัดโรล		✓	เกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักเรียน และผู้สนใจ ทั่วไป	เมนูอาหารเพื่อ สุขภาพ ใช้ผักเหลือียงใบ ใหญ่แทนผักสด	5
2	ชุดเพาะงอกพร้อมปลูก	✓		เกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักเรียน และผู้สนใจ ทั่วไป	เมล็ดพันธุ์ผักพร้อม ชุดเพาะงอกผลิต จากวัสดุเพาะกล้า จากแหนแดง	10
3	ผักเหลือียงอบกรอบ	✓		เกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักเรียน และผู้สนใจ ทั่วไป	นำไปผักเหลือียงมา แปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ขนมขบ เคี้ยว	50
4	กิ่งตอนชำถุงเหลือียงพันธุ์ใบใหญ่	✓	✓	เกษตรกร	เรียนรู้เทคนิคการ ตอนกิ่งที่ถูกต้อง เพื่อลดอัตราการ ตาย	50

## 1.3 ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

ที่	ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน	โครงการบริการวิชาการ/กิจกรรม	วิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม	ประโยชน์ที่ได้รับ
1	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสินธุ์แพรทอง	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลดโรล”	นำใบผักเหลียงมาเพิ่มมูลค่าด้วยอาหารเพื่อสุขภาพ	1. ได้ผลิตภัณฑ์ผักเหลียงอบกรอบชนิดใหม่ 2. เกษตรกรมีรายได้ 3. ลดปัญหาผลผลิตล้นตลาด (ผักเหลียงสด) 4. เกิดการจ้างงานในชุมชน
2	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผักเหลียงใบใหญ่	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากແຮ່ແຂງเสริมรายได้”	นำແຮ່ແຂງมาทำดินปลูกเพาะวัสดุเพาะกล้า	1. เทคนิคการเลี้ยงແຮ່ແຂງและใช้ประโยชน์ 2. ส่งเสริมการทำดินหมักและปุ๋ยหมักไว้ใช้ในครัวเรือน 3. แนวทางการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
3	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการผักเหลียงใบใหญ่	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักทอนกิ่งมืออาชีพ”	เกิดอาชีพรับจ้างทอนกิ่ง และขายกิ่งทอนเหลียงใบใหญ่	1. เกิดทักษะอาชีพใหม่ 2. เกษตรกรมีรายได้ 3. ลดต้นทุนปัจจัยการผลิต 4. ส่งเสริมการปลูกพืชร่วม

## 1.4 ความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย (เอกสารแนบ ภาคผนวก ข)

ที่	ชื่อความร่วมมือ	หน่วยงานที่ทำความร่วมมือ	ประเภทความร่วมมือ			วัตถุประสงค์ความร่วมมือ	ระยะเวลาของความร่วมมือ	ค่าน้ำหนัก
			พัฒนาผู้ประกอบการ	ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม	อื่น ๆ			
1	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางด้านวิจัยและบริการวิชาการ (MOU) ระหว่าง หน่วยบริการวิชาการ วิชายุทธศาสตร์สู่जनคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ กับ	ห้างหุ้นส่วนจำกัด รัชานุการพาณิชย์	✓	✓		1. ด้านวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างนวัตกรรมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. ด้านบริการวิชาการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนองค์	3 ปี นับตั้งแต่วันที่ 27 พ.ค. 2568 และสิ้นสุดลงในวันที่ 27 พ.ค. 2571	

ที่	ชื่อความร่วมมือ	หน่วยงานที่ ทำ ความร่วมมือ	ประเภทความร่วมมือ			วัตถุประสงค์ ความร่วมมือ	ระยะเวลา ของ ความร่วมมือ	ค่า นำ หนัก
			พัฒนา ผู้ประกอบการ	ส่งเสริม การสร้าง นวัตกรรม	อื่น ๆ			
	ห้างหุ้นส่วน จำกัด รัชช การพาณิชย์					ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการ พัฒนาหน่วยงาน ทั้งสอง และ กิจกรรมอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง		

## 1.5 เงินจากการบริการวิชาการที่ได้รับจากแหล่งภายนอก (โดยมีการนำส่งมหาวิทยาลัยทักษิณ)

ที่	ชื่อโครงการบริการ วิชาการ/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี/สถานที่ ที่ ดำเนินโครงการ	จำนวนผู้เข้าร่วม โครงการ (คน)	แหล่งทุน ภายนอก	จำนวนเงิน (บาท)
1	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ ครบจบที่สลัดโรล”	28 เม.ย. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	47	บพท.	5,000
2	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก แทนแดงเสริมรายได้”	14 มิ.ย. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัด ปากประ ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	145	วช.	10,000
3	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจาก แทนแดงเสริมรายได้”	27 มิ.ย. 2568 ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์ แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัด พัทลุง	39	บพท.	5,000
4	โครงการบริการวิชาการ หลักสูตร "1) การใช้โดรน เพื่อทำแผนที่และประเมิน ความอุดมสมบูรณ์ 2) การ พัฒนาสายพันธุ์แมลง 3) ศึกษาการสังเคราะห์แสง และค่าความเขียวใบของใบ ผักเหลียงที่อายุใบต่างกัน"	9 ก.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	30	บพท.	5,000

ที่	ชื่อโครงการบริการวิชาการ/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี/สถานที่ ที่ดำเนินโครงการ	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (คน)	แหล่งทุนภายนอก	จำนวนเงิน (บาท)
5	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล”	11 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	20	บพท.	10,000
6	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	19 ส.ค. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	79	วช.	10,000
7	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	28 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	26	บพท.	3,000
8	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “เปลี่ยนของเสียเป็นของสวย Make paper”	29-ส.ค.-68 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดพัทลุง	12	บพท.	5,000
9	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติ”	20-ก.ย.-68 ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านเกาะทัง หมู่ที่ 5 หมู่บ้านเกาะทัง ตำบลนาโหนด อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	10	บพท.	5,000
10	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตองกิ่งมืออาชีพ”	29-ก.ย.-68 หอประชุม องค์กรักเทือกเขาบรรทัด บ้านคอกเสือ หมู่ที่ 8 ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	22	บพท.	50,000
11	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตองกิ่งมืออาชีพ”	5-ต.ค.-68 ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	47	บพท.	50,000
12	อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “นักตองกิ่งมืออาชีพ”	15-ต.ค.-68 หอประชุมอาคารเอกนกประสงค์ หมู่ที่ 8 ตำบลชุมพล	9	บพท.	20,000

ที่	ชื่อโครงการบริการ วิชาการ/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี/สถานที่ ที่ ดำเนินโครงการ	จำนวนผู้เข้าร่วม โครงการ (คน)	แหล่งทุน ภายนอก	จำนวนเงิน (บาท)
		อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง			
13	อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การผลิตวัสดุ เพาะกล้าจากແหนແຂງเสริม รายได้”	10-พ.ย.-68 หอประชุมหมู่บ้านท่ายูง หมู่ที่ 5 ตำบลตะพาน อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง	15	บพท.	30,000
14	อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “เหลียงใบใหญ่ เรียนรู้ให้ครบจบที่สไลด์โรล”	6-ม.ค.-69 ที่ทำการแปลงใหญ่ ผักเหมียง หมู่ที่ 8 ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	31	สำนักงาน เกษตรจังหวัด	20,000
15	อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การผลิตวัสดุ เพาะกล้าจากແหนແຂງเสริม รายได้”	13-ม.ค.-69 ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์ แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัด พัทลุง	93	บพท.	100,000
16	อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การบริหาร จัดการองค์กรเกษตรกรการ วิเคราะห์ปัญหาเพื่อการ จัดทำแผนองค์กร เกษตรกร”	29-ม.ค.-69 โรงแรมชัยคณาธานี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง	68	กองทุนฟื้นฟู จังหวัดพัทลุง (กฟก.)	80,000
17	อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การบริหาร จัดการข้าวนาริมเล จังหวัด พัทลุง”	12-ก.พ.-69 อบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การบริหาร จัดการข้าวนาริมเล จังหวัดพัทลุง”	96	วช.	100,000
<b>รวมงบประมาณจากแหล่งทุนภายนอก</b>					<b>830,000</b>

## 1.6 จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ที่	ชื่อโครงการบริการวิชาการ	วัน/เดือน/ปี/สถานที่ ที่ดำเนินโครงการ	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด (คน)			
			องค์ความรู้	เทคโนโลยี	นวัตกรรม	อื่นๆ
1	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ ครบจบที่สไลด์โรล”	28 เม.ย. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	47		47	
2	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้า จากแห่นแดงเสริมรายได้”	14 มิ.ย. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัด ปากประ ตำบลลำป่า อำเภอเมือง จังหวัด พัทลุง	145		145	
3	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้า จากแห่นแดงเสริมรายได้”	27 มิ.ย. 2568 ศูนย์เรียนรู้เครือข่าย สินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	39		39	
4	โครงการบริการวิชาการ หลักสูตร "1) การใช้โดรน เพื่อทำแผนที่และประเมิน ความอุดมสมบูรณ์ 2) การ พัฒนาสายพันธุ์เมล่อน 3) ศึกษาการสังเคราะห์แสง และค่าความเขียวใบของ ใบผักเหลียงที่อายุใบ ต่างกัน"	9 ก.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	30		30	
5	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ ครบจบที่สไลด์โรล”	11 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	20		20	
6	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้า จากแห่นแดงเสริมรายได้”	19 ส.ค. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัด ปากประ ตำบลลำป่า อำเภอเมือง จังหวัด พัทลุง	79		79	
7	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้า จากแห่นแดงเสริมรายได้”	28 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการ พัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	26		26	

## 1.7 จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ที่	ชื่อโครงการบริการวิชาการ/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี/สถานที่ที่ดำเนินโครงการ	สถานที่จัด	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (คน)
1	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล”	28 เม.ย. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	47
2	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	14 มิ.ย. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง	นาริมเลหลังโรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง	145
3	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	27 มิ.ย. 2568 ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ตำบลลำสินธุ์ อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	39
4	โครงการบริการวิชาการ หลักสูตร "1) การใช้โดรนเพื่อทำแผนที่และประเมินความอุดมสมบูรณ์ 2) การพัฒนาสายพันธุ์เมล่อน 3) ศึกษาการสังเคราะห์แสงและค่าความเขียวใบของใบผักเหลียงที่อายุใบต่างกัน"	9 ก.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	30
5	โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล”	11 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	20
6	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	19 ส.ค. 2568 นาริมเลหลังโรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง	นาริมเลหลังโรงเรียนวัดปากประ ตำบลลำป่า อำเภอมือง จังหวัดพัทลุง	79
7	โครงการบริการวิชาการ “การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้”	28 ส.ค. 2568 คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ	26

## 2. การประเมินผลกระทบทางสังคม

### 2.1 ห่วงโซ่ผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment : SIA)

ปัจจัยนำเข้า Input	กิจกรรม Activities	ผลผลิต Output	ผู้ใช้ประโยชน์ User	ผลลัพธ์ Outcome	ตัวชี้วัด	ผลกระทบ Impact
บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญจาก มหาวิทยาลัย องค์กร ความรู้ทางวิชาการ งบประมาณ สนับสนุน และ เครือข่ายชุมชน	การจัดอบรมเชิง ปฏิบัติการด้าน การเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การ ขยายพันธุ์พืช การ จัดการข้าวนาปริมเล และการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ	เกิดกิจกรรม บริการวิชาการ จำนวน 18 กิจกรรม และมี ผู้เข้าร่วมรวม 789 คน	เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และ ประชาชนในพื้นที่จังหวัด พัทลุง	ผู้เข้าร่วมได้รับ ความรู้และ ทักษะด้านการ ผลิต การแปรรูป และการ จัดการ ทรัพยากร ทางการเกษตร	จำนวน ผู้เข้าร่วม กิจกรรม และระดับ ความรู้ความ เข้าใจของ ผู้เข้าร่วม	เกิดการ พัฒนา ศักยภาพของ เกษตรกรและ ประชาชนใน พื้นที่
ทรัพยากรทาง การเกษตรในพื้นที่ เช่น ผักเห็ดยาง แหนแดง และข้าว พื้นที่	การถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิต และการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต	เกิดแนวทางการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ จากทรัพยากร ท้องถิ่น เช่น สลัดโรลจากผัก เห็ดยาง วัสดุเพาะ กล้าจากแหน แดง	เกษตรกรและ วิสาหกิจชุมชน	เกษตรกร สามารถนำ องค์ความรู้ไป ใช้ในการผลิต และแปรรูป สินค้า	จำนวน ผลิตภัณฑ์ หรือแนว ทางการเพิ่ม มูลค่าที่ เกิดขึ้น	เกิดการเพิ่ม มูลค่าผลผลิต ทางการเกษตร และเพิ่มรายได้ ให้กับชุมชน
เครือข่ายความ ร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐ และ ชุมชน	การจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ	เกิดเครือข่าย ความร่วมมือ ระหว่าง มหาวิทยาลัย ชุมชน และ หน่วยงาน ภายนอก	เกษตรกร กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐ	ชุมชนมีการ รวมกลุ่มและ พัฒนา กิจกรรมทาง เศรษฐกิจ ร่วมกัน	จำนวน เครือข่าย ความ ร่วมมือที่ เกิดขึ้น	เกิดความ เข้มแข็งของ ชุมชนและการ พัฒนาเศรษฐกิจ ฐานรากอย่าง ยั่งยืน

### สรุปผลการประเมินผลกระทบทางสังคม

จากการวิเคราะห์ห่วงโซ่ผลกระทบทางสังคมของโครงการ พบว่ากิจกรรมบริการวิชาการสามารถสร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่ จังหวัดพัทลุง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในระยะยาว

## 2.2 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินโครงการ

ผลประโยชน์ของโครงการ (Benefit)	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	พ.ศ. 2571
การลดต้นทุนการผลิตจากการใช้วัสดุเฉพาะกล้าจาก แทนแดง	200,000	210,000	220,500	231,525	243,101
การเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการแปรรูปผักเหียงเป็น ผลิตภัณฑ์อาหาร	150,000	157,500	165,375	173,644	182,326
รายได้จากผลิตภัณฑ์ชุมชนจากวัสดุธรรมชาติ (กระดาษรีไซเคิล/ ผ้าอ้อมสิริธรรมชาติ)	80,000	84,000	88,200	92,610	97,241
การเพิ่มรายได้จากการขยายพันธุ์พืชและการพัฒนาพืช เศรษฐกิจ	120,000	126,000	132,300	138,915	145,861

การประเมินมูลค่าผลประโยชน์ของโครงการคำนวณจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ใน  
พื้นที่ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย  
กำหนดให้มูลค่าผลประโยชน์เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตามแนวโน้มการขยายผลของกิจกรรมและการนำ  
องค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จากการประมาณการพบว่า โครงการสามารถสร้างมูลค่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจรวมประมาณ  
550,000 บาทในปีแรก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 668,529 บาทในปี พ.ศ. 2571 ซึ่งสะท้อนให้เห็น  
ถึงศักยภาพของโครงการในการสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนและพื้นที่ในระยะยาว

### 2.3 ผลกระทบกรณีฐาน

ผลประโยชน์ (จากข้อ 2.2)	องค์กรอื่นร่วมทำ (ระบุชื่อองค์กร/หน่วยงาน และร้อยละการมีส่วนร่วม)	ผลที่เกิดขึ้นแม้โครงการนี้ไม่ได้ดำเนินการ (ระบุสิ่งที่เกิดขึ้น กับร้อยละของผลกระทบ)	ผลลัพธ์ทดแทน (โครงการนี้มีผลลัพธ์เชิงบวกสำหรับผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มหนึ่งได้รับการ “ชดเชย” ด้วยผลลัพธ์เชิงลบที่เกิดกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น)
การลดต้นทุนการผลิตจากการใช้วัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง	สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ ร้อยละ 20	เกษตรกรบางส่วนมีการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือจากเครือข่ายเกษตรกรด้วยตนเอง ร้อยละ 30	เกษตรกรบางรายอาจลดการซื้อวัสดุเพาะกล้าจากร้านค้าในพื้นที่ ทำให้รายได้ของผู้จำหน่ายวัสดุเพาะกล้าลดลง ประมาณ ร้อยละ 10
การเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการแปรรูปผักเหียง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ และสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ร้อยละ 15	เกษตรกรบางส่วนมีการแปรรูปอาหารพื้นบ้านอยู่แล้ว จึงอาจเกิดผลลัพธ์บางส่วนแม้ไม่มีโครงการ ร้อยละ 25	การผลิตสินค้าประเภทเดียวกันในชุมชนอาจทำให้เกิดการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นในตลาดท้องถิ่น ประมาณ ร้อยละ 10
การสร้างผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ เช่น กระดาษรีไซเคิล และการย้อมผ้าธรรมชาติ	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และเครือข่ายชุมชน ร้อยละ 20	ผู้เข้าร่วมบางส่วนอาจได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น เช่น สื่อออนไลน์หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 20	การเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์อาจทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนบางประเภทถูกแทนที่ ประมาณ ร้อยละ 5
การเพิ่มรายได้จากการขยายพันธุ์พืชด้วยเทคนิคการตอนกิ่ง	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายเกษตรกร ตำบลลำสินธุ์ และหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 20	เกษตรกรบางส่วนมีความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืชจากประสบการณ์เดิม ร้อยละ 30	การเพิ่มการผลิตต้นพันธุ์พืชอาจส่งผลให้ราคาต้นพันธุ์ในตลาดลดลงเล็กน้อย ประมาณ ร้อยละ 10

#### การคำนวณผลกระทบสุทธิของโครงการ (Net Social Impact)

ผลประโยชน์ของโครงการ	มูลค่าผลประโยชน์ (บาท/ปี)	Attribution (องค์กรอื่นร่วมทำ)	Deadweight (ผลที่เกิดขึ้นเอง)	Displacement (ผลลัพธ์ทดแทน)	ผลกระทบสุทธิ (Net Impact)
ลดต้นทุนการผลิตจากวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง	200,000	20%	30%	10%	80,000
เพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการแปรรูปผักเหียง	150,000	15%	25%	10%	75,000
ผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ (กระดาษรีไซเคิล/ย้อมผ้า)	80,000	20%	20%	5%	44,000
รายได้จากการขยายพันธุ์พืช (การตอนกิ่ง)	120,000	20%	30%	10%	48,000
<b>รวมผลกระทบสุทธิของโครงการต่อปี</b>	<b>550,000</b>				<b>247,000 บาท/ปี</b>



จากข้อมูลการดำเนินกิจกรรมบริการวิชาการของหน่วย “วิชายุทธเกษตรสู้จน” ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรจำนวน 18 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วม 789 คน และงบประมาณรวม 830,000 บาท วิเคราะห์ ผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) ได้ดังนี้

### 1. ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ (Economic Outcome)

กิจกรรมบริการวิชาการส่งผลให้เกษตรกรและผู้เข้าร่วมสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร เช่น การใช้แทนแดงเป็นวัสดุเพาะกล้า การแปรรูปผักเหียงเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร และการขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จากการประเมินผลประโยชน์สุทธิของโครงการ พบว่าสามารถสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจประมาณ 247,000 บาทต่อปี

### 2. ผลลัพธ์เชิงสังคม (Social Outcome)

โครงการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน โดยเฉพาะเกษตรกร เยาวชน และนักศึกษา ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการเกษตรสมัยใหม่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร นอกจากนี้ยังช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐ และชุมชน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่

### 3. ผลลัพธ์เชิงสิ่งแวดล้อม (Environmental Outcome)

องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดผ่านโครงการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เช่น การใช้วัสดุชีวภาพในการเพาะปลูก การใช้วัสดุธรรมชาติในการผลิตสินค้า และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชพื้นถิ่น ซึ่งช่วยลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและสนับสนุนแนวทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

### 4. การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI)

จากการคำนวณผลประโยชน์สุทธิทางสังคมในระยะเวลา 5 ปี พบว่ามูลค่าผลประโยชน์สะสมประมาณ 1,364,833 บาท เมื่อเทียบกับงบประมาณโครงการ 830,000 บาท จะได้ค่า SROI ประมาณ 1 : 1.64 ความหมายของค่า SROI นี้คือ ทุกการลงทุนของโครงการ 1 บาท สามารถสร้างผลประโยชน์ทางสังคมและเศรษฐกิจกลับคืนสู่ชุมชนประมาณ 1.64 บาท

### 5. ข้อสรุปเชิงวิเคราะห์

การดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการ “วิชายุทธเกษตรสู้จน” แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการบูรณาการองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่การพัฒนาชุมชน โดยสามารถสร้างผลลัพธ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ค่า SROI ที่สูงกว่า 1 แสดงถึงความคุ้มค่าของการลงทุนและสะท้อนว่าโครงการสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนในจังหวัดพัทลุงได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นต้นแบบของการพัฒนาการบริการวิชาการที่เชื่อมโยงองค์ความรู้กับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

### สรุปและวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการบริการวิชาการของหน่วยวิชาขุทธเกษตรสู่จัน

การดำเนินงานบริการวิชาการของหน่วย “วิชาขุทธเกษตรสู่จัน” มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรสู่ชุมชน เพื่อยกระดับศักยภาพเกษตรกรและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดพัทลุง จากการดำเนินกิจกรรมอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้จำนวน 18 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมรวม 789 คน ครอบคลุมกลุ่มเกษตรกร เยาวชน นักเรียน และประชาชนทั่วไป ส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร เช่น การใช้แทนแดงเป็นวัสดุเพาะกล้า การแปรรูปผักเหลียงเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร และการขยายพันธุ์พืชเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้และเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ ขณะเดียวกัน โครงการยังส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน

ในมิติทางสังคม โครงการช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะของเกษตรกรและเยาวชน รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ นอกจากนี้ กิจกรรมของโครงการยังสนับสนุนแนวทางการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เช่น การใช้วัสดุชีวภาพในการผลิตและการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชพื้นถิ่น ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จากการประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) พบว่า โครงการสามารถสร้างผลประโยชน์สุทธิทางสังคมและเศรษฐกิจสะสมในระยะเวลา 5 ปีประมาณ 1,364,833 บาท เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ใช้ดำเนินโครงการจำนวน 830,000 บาท คิดเป็นค่า SROI ประมาณ 1 : 1.64 ซึ่งหมายความว่าการลงทุนทุก 1 บาท สามารถสร้างผลตอบแทนทางสังคมกลับคืนสู่ชุมชนประมาณ 1.64 บาท โดยสรุป การดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการ “วิชาขุทธเกษตรสู่จัน” แสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าในการลงทุนและศักยภาพของการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของการบูรณาการองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของพื้นที่อย่างยั่งยืน

### 3. รายงานการใช้จ่าย

รายการ	งบประมาณ ปีที่ 2		หมายเหตุ
	แผน	ผล	
1.งบดำเนินงาน			
1.1 ค่าตอบแทน (สมาชิกหน่วยวิจัยจำนวน 5 คน)	30,000	30,000	
1.2 ค่าใช้สอย (ค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดอบรม 50 คน*150บาท*12-20ครั้ง, ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน 1 คน*1,200บาท, ค่าเดินทางระยะทางกิโลเมตร*6บาท,ค่าจ้างเหมาผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน*15,000บาท)	76,400	76,400	
1.3 ค่าวัสดุ (เอกสารการอบรม, วัสดุต่าง ๆ ในการฝึกอบรม)	40,000	40,000	
2. ค่าสาธารณูปโภค	1,600	1,600	
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	2,000	2,000	
<b>รวมงบประมาณ (ขอถัวจ่ายทุกรายการ)</b>	<b>150,000</b>	<b>150,000</b>	

หมายเหตุ หลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายที่หน่วยบริการวิชาการสามารถเบิกได้

1. ค่าบริหารจัดการโครงการหรือค่าตอบแทนที่ปรึกษา ไม่เกินร้อยละ 15 ของงบประมาณรวมทั้งโครงการ
2. การจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์เพื่อการดำเนินงานกิจกรรมของหน่วยที่จำเป็นและตอบสนองตัวชี้วัดของการดำเนินงาน ไม่สนับสนุนการจัดซื้อครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง
3. เกณฑ์ค่าใช้จ่าย หรืออัตราการจ่ายเงินของหน่วย ให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินที่มหาวิทยาลัยกำหนด

4. สรุปตาราง เป้าหมาย ผลผลิต ตัวชี้วัดและผลการดำเนินงาน ของหน่วยบริการวิชาการ

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline (ปี 1)	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		รวม	
				เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้
1	โครงการบริการวิชาการหรือการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคมหรือการ เป็นผู้ประกอบการ (TSU 13)	ร้อยละ	10	12	9	14	17	15	-	41	24
2	จำนวนสินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้าง มูลค่าเพิ่มจากบริการวิชาการ (TSU 19)	จำนวนผลิตภัณฑ์/ บริการ	10	10	18	11	17	12	-	33	35
3	จำนวนชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์ จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สินค้าและบริการ (TSU 20)	จำนวนชุมชน/ พื้นที่/หน่วยงาน	5	5	10	6	17	7	-	18	27
4	ร้อยละความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/ อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย (จำนวนโครงการ/ ข้อตกลงความร่วมมือ) (TSU 17)	ร้อยละ	50	50	50	60	100	70	-	180	150
5	จำนวนเงินจากการบริการวิชาการ ที่ได้รับจากแหล่ง ภายนอก (TSU 18) (โดยมีการนำส่งมหาวิทยาลัย ทักษิณ)	จำนวนเงิน(บาท)	200,000	200,000	8,000	300,000	830,000	400,000	-	900,000	838,000
6	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (TSU 19)	คน	500	500	551	700	798	1,000	-	2,200	1,349
7	อาจารย์ที่ได้รับรางวัล (TSU 22)	ร้อยละ	25	25	100	50	100	75	-	150	200
8	บุคลากรของมหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยนความรู้สู่ภาค ธุรกิจ/อุตสาหกรรม (Talent/Academic Mobility Consultation) (ตัวชี้วัดกลุ่ม 2) (TSU15)	ร้อยละ	25	25	100	50	100	75	-	150	200

## 1. รายละเอียดผลการดำเนินงานโดยย่อ (Summary)

ผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา หน่วยบริการวิชาการ วิชาอุตสาหกรรมสู่จัน จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการให้กับนักเรียนและเกษตรกร 7 ครั้ง หลักสูตร ได้แก่ 1) การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากແหนແສງเสริมรายได้ (4 ครั้ง) 2) เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล (2 ครั้ง) และชุดหลักสูตร 1) การใช้โดรนเพื่อทำแผนที่และประเมินความอุดมสมบูรณ์ 2) การพัฒนาสายพันธุ์เมล่อน 3) ศึกษาการสังเคราะห์แสงและค่าความเขียวใบของใบผักเหลียงที่อายุใบต่างกัน จำนวนผู้เข้าร่วมอบรมจากแผนที่วางไว้ปีที่ 2 จำนวน 700 คน ได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 386 คน คิดเป็นปริมาณงานที่ดำเนินไปแล้วเท่ากับ 55 % จำนวนคนเป้าหมายในโครงการ ใช้งบประมาณไปทั้งหมดเป็นเงิน 90,000 บาท (บพท.) และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการวิจัยเหลียงใบใหญ่: ต้นแบบนวัตกรรมเพื่อเศรษฐกิจฐานรากเชิงเทือกเขาบรรทัด จำนวน 28,000 บาท และโครงการวิจัยการบริหารจัดการข้าวนาปรังเลจังหวัดพัทลุง ภายใต้สภาวะน้ำท่วมและน้ำแล้ง เพื่อการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน เป็นเงินจำนวน 20,000 บาท (วช.) รวมเป็นเงินที่ได้รับสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกทั้งสิ้น 48,000 บาท

ส่วนเป้าหมายผลผลิตที่ได้ครบตามแผน หรือมากกว่าแผนที่กำหนด ได้แก่ ร้อยละความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ (50% หรือ 6 โครงการ) อาจารย์ที่ได้รับรางวัล (100 %) และบุคลากรของมหาวิทยาลัยแลกเปลี่ยนความรู้สู่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม (Talent/Academic Mobility Consultation) (100 %) หน่วยบริการวิชาการ วิชาอุตสาหกรรมสู่จัน ผลการจัดโครงการบริการวิชาการดำเนินการไปแล้ว 55% ตามเป้าที่กำหนดไว้ 700 คน คือ จำนวน 386 คน และมีแผนจะดำเนินการจัดฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่อไปอีกในระยะเวลา 6 เดือนที่เหลือ

## 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการส่วนใหญ่อยู่ระดับ 95-100% ซึ่งมีแสดงไว้ในภาคผนวก ก กิจกรรมถ่ายทอดบริการวิชาการของหน่วยบริการวิชาการ วิชาอุตสาหกรรมสู่จัน ประจำปี 2568 ของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินโครงการ

## 3. อุปสรรค ปัญหา และวิธีแก้ไขที่ได้ดำเนินการไป

ผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคมและชุมชน (เข้มแข็งและยั่งยืน)

1) ผู้เข้าอบรมเห็นประโยชน์จากสิ่งที่เหลือใช้ทางการเกษตร สามารถนำกลับมาเพิ่มมูลค่า และช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์ภายใต้ระบบการผลิตทางการเกษตรแบบหมุนเวียน

2) ชุมชนเห็นความสำคัญของระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความเชื่อมโยงคุณค่าและมูลค่าจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดจนห่วงโซ่คุณค่า เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพต่อผู้บริโภค

3) ช่วยยกระดับคุณภาพทางการศึกษา องค์ความรู้ เศรษฐกิจ รายได้ และคุณภาพชีวิตของผู้ที่สนใจ และผ่านการฝึกอบรม หากมีการนำไปต่อยอดการใช้ประโยชน์ต่อไป

#### 4. ปัจจัยที่แห่งความสำเร็จ ปัจจัยแห่งความล้มเหลว

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ หรือปัจจัยแห่งความล้มเหลวนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญในการทำงาน ได้แก่

- ๑) กลไกในการทำงานเชิงพื้นที่
- ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่และหาช่องว่างจากชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ๓) การทำงานเป็นทีม และการวางแผนงานที่ดี

#### 5. การถอดบทเรียนการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะ

กิจกรรม/การดำเนินงาน	ก่อนดำเนินการ	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม	การเปลี่ยนแปลง
1. การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดงเสริมรายได้	1.1 ไม่มีความรู้เรื่องแทนแดง 1.2 ไม่รู้จักวิธีการใช้ประโยชน์จากแทนแดง 1.3 ไม่มีสายพันธุ์แทนแดงที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการเลี้ยง	1.1 สายพันธุ์แทนแดง <i>Azolla Microphylla</i> ที่มีการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตรวดเร็วกว่าพันธุ์พื้นเมือง 1.2 สูตรหรือกรรมวิธีการผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง 1.3 วิธีการใช้ประโยชน์จากแทนแดงเพื่อลดต้นทุนการผลิตพืชและสัตว์ 1.4 เพิ่มช่องทางอาชีพและตลาด	1.1 มีความรู้เรื่องแทนแดง 1.2 รู้จักวิธีการใช้ประโยชน์จากแทนแดง 1.3 มีสายพันธุ์แทนแดงที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการเลี้ยง 1.4 มีการเพาะเลี้ยงแทนแดงเพิ่มขึ้นในชุมชน 1.5 ช่วยลดต้นทุนการผลิตพืชและสัตว์ 1.6 เกิดอาชีพผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง
2. เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลดโรล	2.1 ไม่มีความรู้เรื่องการนำผักเหลียงมาใช้ประโยชน์ให้หลากหลาย 2.2 ไม่มีต้นเหลียงพันธุ์ใบใหญ่	2.1 ความรู้สายพันธุ์ผักเหลียง 2.2 รู้แนวทางการทำอาหารเพื่อสุขภาพจากผักพื้นบ้านที่มีประโยชน์	2.1 มีความรู้เรื่องการผลิตเหลียงพันธุ์ใบใหญ่ 2.2 มีความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์และคุณค่าทางโภชนาการ

#### 6. โอกาสความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ

มีความเป็นไปได้อย่างมากเนื่องจากหัวข้อและหลักสูตรการบริการวิชาการของหน่วยวิชาการ วิชาเกษตรศาสตร์สู่ชน สามารถตอบโจทย์สถานะปัจจุบันเรื่องค่าครองชีพ และเศรษฐกิจ ทำอย่างไรจะเพิ่มมูลค่าและทำให้สินค้าเกษตรมีคุณค่า และมูลค่าสูง แต่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนไว้ ให้สามารถกระจายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ

#### 7. ความสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

หน่วยบริการวิชาการ วิชาเกษตรศาสตร์สู่ชน จัดตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ขาดแคลน ความยากจน ลดปัญหาความหิวโหย บนฐานทรัพยากรในชุมชน ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม

- People (มิติด้านสังคม): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 1 ถึง เป้าหมายที่ 5
- Prosperity (มิติด้านเศรษฐกิจ): ครอบคลุมเป้าหมายที่ 7 ถึง เป้าหมายที่ 11

- **Planet (มิติด้านสิ่งแวดล้อม):** ครอบคลุมเป้าหมายที่ 6 เป้าหมายที่ 12 ถึง เป้าหมายที่ 15 โดยการสะท้อนสู่มิติทางสังคม (การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม) เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม
  - 1) สะท้อนกิจกรรมทางการเกษตรที่สามารถลดต้นทุนการผลิต ทำน้อยแต่ได้มาก
  - 2) ผู้อบรมได้เรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ของระบบนิเวศน์ของพืชปลูกทางอ้อมจากการฝึกปฏิบัติ ดิน พืช อากาศ
  - 3) กิจกรรมการบริการวิชาการมุ่งเน้นส่งเสริมแนวคิดการจัดการกระบวนการผลิตที่นอกจากจะเพิ่มมูลค่าแล้วต้องเพิ่มคุณค่าให้แก่ผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วยโดยใช้ฐานทรัพยากรในชุมชน และความเป็นอัตลักษณ์ของพืชท้องถิ่นต่อยอดและพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการผลิตสินค้าเกษตรร่วมด้วย โดยมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและช่วยลดของเสียให้เป็นศูนย์ (Zero defect) ในชุมชนอย่างยั่งยืน
  - 4) นวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยการเชื่อมโยง ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม กับเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหา

## 8. การนำผลการบริการวิชาการไปใช้ประโยชน์

### ด้านนโยบาย

**ผู้ใช้ประโยชน์ (User):**

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง และหน่วยงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

**การนำไปใช้ (Utilization):**

องค์ความรู้จากกิจกรรมบริการวิชาการ เช่น การจัดการข้าวนาปรัง การผลิตวัสดุเพาะกล้าจากแทนแดง และการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ถูกนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรอบรมเกษตรกรในระดับจังหวัด

**หลักฐานและผลลัพธ์ (Evidence / Outcome):**

หน่วยงานส่งเสริมการเกษตรได้นำแนวทางดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

### ด้านสาธารณะ

**ผู้ใช้ประโยชน์:**

ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจด้านการเกษตร

**การนำไปใช้:**

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแปรรูปอาหารจากพืชท้องถิ่น การใช้วัสดุธรรมชาติในการผลิตสินค้า และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเบื้องต้น

**หลักฐานและผลลัพธ์:**

ประชาชนและเยาวชนได้รับความรู้และทักษะด้านการเกษตรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะอาชีพ

**ด้านชุมชนและพื้นที่**

**ผู้ใช้ประโยชน์:**

กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เช่น กลุ่มเกษตรกรตำบลลำสินธุ์ กลุ่มเกษตรกรรอบพื้นที่ทะเลน้อย และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้ชุมชน

**การนำไปใช้:**

เกษตรกรนำองค์ความรู้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการผลิต เช่น

- การใช้แหนแดงเป็นวัสดุเพาะกล้า
- การขยายพันธุ์พืชด้วยเทคนิคการตอนกิ่ง
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักเหลียง
- การจัดการการผลิตข้าวนาปรัง

**หลักฐานและผลลัพธ์:**

เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และสร้างรายได้เสริมจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน

**ด้านพาณิชย์**

**ผู้ใช้ประโยชน์:**

กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

**การนำไปใช้:**

องค์ความรู้จากการฝึกอบรมถูกนำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น

- ผลิตภัณฑ์สลัดโรลจากผักเหลียง
- วัสดุเพาะกล้าจากแหนแดง
- ผลิตภัณฑ์จากกระดาษรีไซเคิลและวัสดุธรรมชาติ

**หลักฐานและผลลัพธ์:**

เกิดแนวทางการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งสามารถต่อยอดสู่การจำหน่ายในชุมชนและตลาดท้องถิ่น

**ด้านวิชาการ**

**ผู้ใช้ประโยชน์:**

คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ และเครือข่ายสถาบันการศึกษา

**การนำไปใช้:**

องค์ความรู้จากโครงการถูกนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาในการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการต่อยอดงานวิจัยด้านเกษตรกรรมและการพัฒนาชุมชน

**หลักฐานและผลลัพธ์:**

มีการนำกิจกรรมบริการวิชาการไปใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักศึกษา รวมถึงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับนักศึกษาจากต่างประเทศ เช่น University of Putra Malaysia

**ทางอ้อม**

**ผู้ใช้ประโยชน์:**

เยาวชน นักเรียน และเครือข่ายการศึกษาในพื้นที่

**การนำไปใช้:**

นักเรียนและเยาวชนได้รับความรู้ด้านเกษตรกรรม เทคโนโลยีการเกษตร และการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติผ่านกิจกรรมฝึกอบรมและการเรียนรู้ภาคปฏิบัติ

**หลักฐานและผลลัพธ์:**

เยาวชนมีความตระหนักและความสนใจในการพัฒนาเกษตรกรรมและทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งสามารถต่อยอดไปสู่การศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต

**ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผลงานถูกนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น**

1. พัฒนาหลักสูตรบริการวิชาการให้เป็น **หลักสูตรฝึกอบรมเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง**
2. สนับสนุนการพัฒนา **ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากทรัพยากรท้องถิ่น** ให้มีมาตรฐานและสามารถเข้าสู่ตลาดได้
3. สร้าง **เครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานรัฐ และชุมชน** เพื่อขยายผลการใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น
4. ต่อยอดกิจกรรมบริการวิชาการสู่ **งานวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืน**

ภาคผนวก ก

กิจกรรมถ่ายทอดบริการวิชาการ

ของหน่วยบริการวิชาการ วิชาเกษตรเกษตรสู่ใจ ประจำปี 2568

1. โครงการบริการวิชาการหน่วยบริการวิชาการ วิชาเกษตรเกษตรสู่ใจ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล” ในวันที่ 28 เมษายน 2568

1.1 สื่อโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านช่องทางออนไลน์



1.2 กำหนดการ

กำหนดการ	
<p>โครงการบริการวิชาการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล” วันที่ วันจันทร์ ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๓.๐๐-๑๗.๐๐ น. โดยหน่วยบริการวิชาการ วิชาเกษตรเกษตรสู่ใจ ณ ห้องประชุม ๒ คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง</p>	
วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘	
เวลา	กิจกรรม
๑๓.๐๐ – ๑๓.๑๕ น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมอบรม
๑๓.๑๕ – ๑๓.๓๐ น.	กล่าวต้อนรับ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันทร์ หัวหน้าหน่วยบริการวิชาการ วิชาเกษตรเกษตรสู่ใจ คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
๑๓.๓๐ – ๑๔.๓๐ น.	กิจกรรมบรรยาย เรื่อง “ผักเหลียงใบใหญ่และการพัฒนาผลิตภัณฑ์” วิทยากรโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันทร์
๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๔.๔๕ – ๑๖.๐๐ น.	กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ “เหลียงใบใหญ่เรียนรู้ให้ครบจบที่สลัดโรล” วิทยากรโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา พนมจันทร์ นางสาวจตุพร ไกรถาวร นางสาวรัตนภรณ์ นุ่นมัน
๑๖.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	รับมอบสลัดโรล และประเมินผลการอบรม
๑๗.๐๐ น.	เดินทางกลับ
หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม	